

Niet alleen 3M, ook het Belgische leger heeft grond vervuild

Wat wrezen inwoners het fort?

PFOS of bommen in het fort?

ZWIJNDRECHT

Sinds de PFOS-affaire bij 3M opnieuw losbarstte, slapen ze in Zwijndrecht een stuk minder stevig. En natuurlijk branden opnieuw de vragen los over de oorlogsmunitie, die al meer dan een eeuw in de grachten rond het plaatselfike fort ligt. Hoe gevaarlijk is dat?

PATRICK VINCENT

Het is een dossier dat gemiddeld om de vijf jaar weer benvkomt: in de grachten rond het fort van Zwijndrecht ligt al sinds de Eerste Wereldoorlog ongebruikte munitie van het Belgische leger. En in de eeuw die op die eerste grote wereldbrand volgde, hebben ook de Britse, Duitse en Amerikaanse legers daar extra munition gedumpt.

Vele decennia was dat een min of meer goed bewaard geheim, tot het waterpeil in de grachten tijdens de beruchte hittegolf van 1976 gevóelij daalde en duizenden obussen bloot kwamen te liggen. De legerende gaat dat de legerleiding die zomer miliciens in roeibootjes de grachten opstuurde om de bommen weer onder water te duwen.

Dat was nodig, want een deel van de gedumpte oorlogsmunitie bestond uit brandbonnen met fosfor. Als die stof in contact komt met zuurstof, gaat die spontaan ontbranden. Dat was de reden dat de leger-

bij bombardementen van steden.

Het goede nieuws is dat het Belgische leger die levengewaarde bommen in het begin van het vorige decennium heeft laten verwijderen en ontmantelen. Er is ook een peilsysteem geïnstalleerd dat de waterstand monitort. Maar voor het leger ook de rest van de bommen kon verwijderen – niemand weet precies hoeveel het er zijn, de schattingen variëren tussen 2.000 en 4.000 ton – is de ruimingsoperatie stopgezet. Om budgettaire redenen. De grachten van het fort liggen dus nog steeds vol munitie.

Tot diep in de jaren zeventig werkten er nog een kleine duizend militairen en burgers in het fort, dat als militaire basis de naam Kwartier Kolonel IMF Brosius had meegekregen. Maar de laatste permanente bewoners zijn in 2014 vertrokken.

Het fort wordt wel nog rond de klok bewaakt. Het leger wil immers niet het risico nemen dat er onverhoeds kinderen op het terrein komen spelen of dat er urban explorers niet opruimt en de bodem niet gesaneerd is, kan daar niets van in huis komen.

"Wij zijn al jaren met Defensie in contact over dit dossier", zegt Steven Vervaeke (Groen), schepen van Onder andere Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu in Zwijndrecht. "Drie weken geleden hebben we nog eens samen met de militairen rond de tafel gezeten over dit dossier en ook nog een paar andere – er is bijvoorbeeld ook nog een bos in Burcht dat we graag van het leger zouden kopen. Maar De-

fensie moet het fort uiteraard eerst volledig saneren. Dat kost veel geld, ja. Maar anderzijds weet Defensie ook dat de permanente bewaking van het domein tot in het oneindige ook veel geld zal blijven kosten. Op een bepaald moment zal het toch de afweging moeten maken."

Complex dossier

De gemeente Zwijndrecht is al jaren vragende partij om het fort te kopen van het leger, om het toegankelijk te maken voor het publiek, net zoals met andere forten uit de negentiende-eeuwse fortengordel is gebeurd. Denk aan de Forten van Hoboken, Wilrijk, Mortsel, Wommelgem of Merksem. Natuurbeleving gemist, sportieve en culturele activi-

Fort Zwijndrecht

■ Leden van de ontmijningsdienst bekijken fosforgranaten uit de Tweede Wereldoorlog die ze net hebben opgehaald uit de grachten van fort Brosius in Zwijndrecht. Een archiefbeeld uit 2001

een volledig bodemonderzoek kunnen doen. We hebben voorlopig alleen staLEN. Als je bijvoorbeeld de fortgracht moet afdrammen om de munitie te verwijderen, zou het zonde zijn om niet meteen de bodem te saneren."

Het leger spreekt van een 'complex dossier' en 'een multidisciplinaire aanpak om de problematiek ten gronde aan te pakken, in samenspraak met de gemeente Zwijndrecht'. En belooft: 'We willen het zeker niet op de lange baan schuiven.' Tot het zo ver is, blijft het gebied ontgaankelijk voor de gewone burger. Daar zullen de patrouillerende militairen met hun Mechelse schepers scherp op toezien.

In de Tweede Wereldoorlog hebben zowel de nazi's als de geallieerden zulke brandbommen op grote schaal ingezet

in de grachten van fort Brosius in Zwijndrecht. Een archiefbeeld uit 2001

"We zijn ons bewust van de situatie en proberen de huidige sensatie rond het dossier te ontmijnen", klinkt het niet zonder humor in de kenze van het werkwoord bij het leger. "We zijn nu aan het onderzoeken hoe we de sanering het beste aanpakken, want door al die munitie hebben we nog